

FAGMEDIET

ØKOLOGISK

NYT OM UDVIKLINGEN

Udgives af:

I en uge efter kælvningen går ko og kalv sammen i separationsboksen, hvor der er god plads til dyrene. Foto: Irene Brandt-Møller

Forebyggelse giver sunde kalve

I stedet for at have overdreven fokus på hygiejnen bruger Meie Peters og Henrik Helmig deres tid på at forebygge sygdomme.

 Af [Irene Brandt-Møller](#)

 09. oktober 2019, 15:37

 Læsetid: 6 minutter

 [Mark og stald](#)

 [Kvæg](#)

Det er 3,5 år siden, at Meie Peters og Henrik Helmig overtog Ny Dyrvig i Vestjylland, og siden har parret haft travlt. Blandt andet har to malkebotter og en grazeway transponder afløst en nedslidt malkestald.

»To gange om dagen brugte vi fire timer på at malke - og det var for meget,«

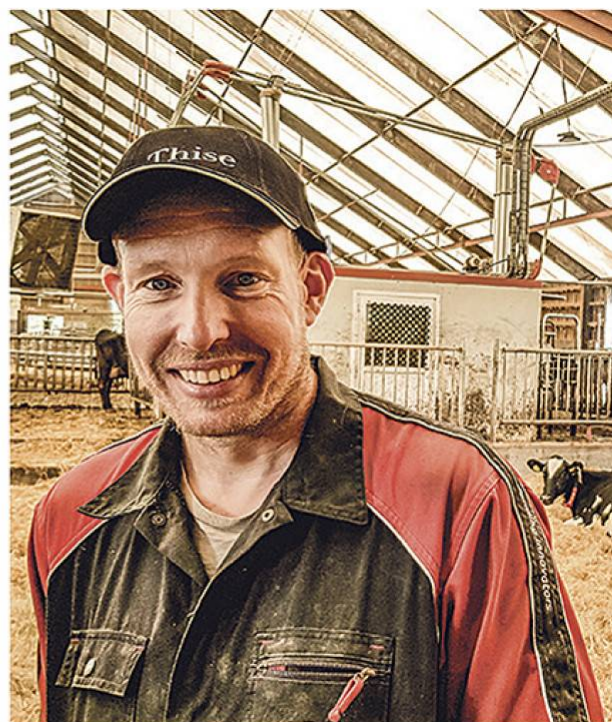
fortæller Meie Peters.

Hun er glad for malkerobotterne, som har afløst den udtjente malke-stald. Robotterne giver mere frihed til både landmanden og køerne, der nu selv kan bestemme, hvor ofte de skal malkes, hvilket giver mindre stress for køerne, som ikke længere skal stå og vente foran malkestalden.

Samtidig er der blevet mere plads i stalden. Pladsen, som tidligere blev brugt til malkegraven, er i dag en separationsboks, hvor nykælverne går sammen med deres kalve i ca. en uge.

På Ny Dyrvig er der fokus på ikke at presse kalve, kvier og køer. Det giver lav dødelighed i besætningen (1,1 pct.)

»Vi arbejder med forlænget laktation med et gennemsnit på 200 dage. Når køerne er 7½ måned henne, bliver de goldet, og vi nedtrapper malkningen,« fortæller Meie Peters.

Meie Peters og Henrik Helmig. Foto: Irene Brandt-Møller

De goldede køer fodres med foder med mindre energi- og proteinindhold frem til kælvningen.

»Vi har indtil nu haft fokus på, at vores kvier skal være udviklede, inden de kælver. Derfor er vores kvier 30 mdr. ved første kælvning,« siger Meie Peters og fortsætter:

»I foråret startede vi med at lade køerne gå sammen med kalvene i en uge efter kælvningen, hvor kalvene har fået al den mælk, de kunne drikke, og vi fortsætter med at give dem råmælk også efter at de er kommet ud i kalveboksen - indtil kalvene er ca. ti dage gamle.«

Det kan lade sig gøre, fordi al råmælken fra malkerobotten opsamles i en separat mælketank, som bruges til kalvefoder.

Mælk tre gange om dagen

Sammen med ægtefællen, Henrik Helmig, har Meie Peters udviklet et nyt system til kalvene, som gør rengøringen af kalvenes suttespande mindre arbejdskrævende, fordi spandene er monteret på en vippearms, så de kan renses uden at skulle af- og påmonteres.

I det nye system fodres kalvene med mælk i suttespande, som er forsynet med sutter, der kun giver lidt mælk ad gangen.

»Hvis kalvene drikker for meget mælk ad gangen, kan deres spytksekretion ikke følge med, og de kan ikke syrne mælken ordentlig i løbemaven. Når de går sammen med koen, drikker de måske ½ l 20 gange i døgnet, men når de flyttes til kalveboksen, får de kun mad to gange om dagen - og så kan vi ikke give dem mere end 3½ l hver ad gangen. Med de nye suttespande, som er nemme at rengøre, kan vi i stedet fodre dem tre gange om dagen, så de samlet set kan få mere mælk,« fortæller Henrik Helmig.

Meie Peters tilføjer:

»Kalvene er indtil nu gået lidt i stå i væksten efter overgangen til kalveboksen, men med tre daglige fodringer, håber vi, at de kan fortsætte tilvæksten, for kalve, som får meget mælk, er sunde dyr. Vi forventer, at de med tre daglige mælkefodringer også vil blive tidligere udviklet,

Ny Dyrvig

- 150 årskøer af blandet race: Jersey, Holstein og RDM
- 30-40 køer insemineres hvert år med kønssorteret sæd. Resten med sæd fra kødkvæg
- Udskiftning i besætning er ca. 25 pct.
- En ko på Ny Dyrevig er i gennemsnit 6,3 år gamle inden den slagtes. Når det sker, har de fået fire kalve hver
- Dyrker 220 ha - heraf 90 ha forpagtet
- 100 ha med

så vi kan sænke alderen for første kælvning - men det ved vi jo først om et par år.«

Ammekøer på to do-listen

Hvor meget kalvene egentlig drikker om dagen, den uge de går sammen med deres mor, ved parret af gode grunde ikke.

»Men vi kan konstatere, at i gennemsnit malder køerne 15 kg mere, når kalvene flyttes over i kalveboksen,« siger Meie Peters.

Men på sigt forventer landmandsparret, at også de nye suttespande udfases på gården:

»Vi vil meget gerne begynde at arbejde med ammekøer, så kalvene selv kan hente mælken hos koen,« forklarer Meie Peters.

Erfaringerne med at lade ko og kalv blive sammen den første uge har dog lært Henrik Helmig og Meie Peters, at det ikke er alle kalve og køer, for hvem diegivningen er ukompliceret.

»Syv ud af ti, finder ud af det. De andre må vi fodre med mælk, fordi de ikke får nok fra koen,« fortæller Henrik Helmig.

Problemerne opstår oftest hos de gamle køer med store krydsningskalve, hvor koens patter hænger så langt nede, at de forholdsvis store kalve har svært ved at finde dem.

Giver arbejdsglæde

Den tid, der nu spares på Ny Dyrvig, når spandene skal renses, omsættes til en ekstra daglig mælkefodring af kalvene - og til arbejdsglæde på gården.

»Det er jo meget sjovere at bruge tiden på at fodre kalve frem for at rense mælkespande. Det giver også sundere og stærkere kalve, og det giver alt sammen arbejdsglæde,« siger Meie Peters.

Krydsningskalvene går efter fravæning videre til en økologisk landmand, som foder dem op til slagting, når de er to år gamle. Kviekalvene bliver på Ny Dyrvig, hvor de løbende indsluses i besætningen.

korn/blandsæd

- Selvforsynende med kraft- og grovfoder
- Besætningen går i dybstrøelse i alle stalde.

Halmforbrug: 600 ton pr. år.

»Vi får ikke flere kønssorterede kviekalve, end vi har brug for. Det kræver, at vi passer rigtig godt på alle vores kviekalve, hvis besætningsstørrelsen ikke skal falde,« siger Meie Peters.

Og mens andre landmænd er meget optaget af hygiejnen for at forhindre, at kalvene udsættes for sygdomsfremkaldende bakterier eller vira, har parret på Ny Dyrvig mere fokus på forebyggelse gennem styrkelse af kalvenes immunforsvar og ved at fjerne stressende arbejdsgange fra omgangen med dyrene.

»Om vinteren vaccinerer vi kalvene mod lungebetændelse; men derudover styrker vi deres eget immunforsvar ved at give dem råmælk i ti dage, vi holder kalvene i små grupper, og når de flyttes, flyttes hele gruppen samtidig. Hele besætningen går i stalde med dybstrøelse, der er god plads i staldene, og vi jager aldrig med vores køer,« fortælle Meie Peters, der er uddannet dyrlæge.

Meie Peters understreger, at de gerne vil tage ansvar for at fortælle forbrugerne om forholdene på gården.

»Men vi har bygget om og bygget om, siden vi overtog gården i 2016. Vi har også to små børn, så det er ikke blevet til så meget endnu. Vi deltager heller ikke i Øko-dag. I stedet holder vi vores egen forårsfest for vores naboer og venner. Så kan vi selv bestemme, hvornår vi synes, der er forår nok til at lukke køerne ud af stalden - så invitationen sendes også ud med kort varsel,« fortæller Meie Peters.

Meie Peters fortæller i øvrigt om arbejdet i praksis og ideerne bag længere holdbarhed baseret på arbejdet i en holdbarheds-erfagruppe på [Økologi-Kongres 2019 \[https://okologi-kongres.dk/\]](https://okologi-kongres.dk/), der afholdes den 20.-21. november.